

Az ukrajnai háború és várható következményei

Oroszország háborúja Ukrajna ellen: A posztszocialista átalakulás legkockázatosabb fejezete

Szelényi Iván, Mihályi Péter

A 2022 februárjában kirobbant orosz-ukrán háború egyfelől a két ország méretei miatt hozott alapvető változásokat a nemzetközi erőviszonyokban. Területnagyság szerint Európa legnagyobb országa a kontinens második legnagyobb országára támadt. Másfelől pedig azért állt elő teljesen új helyzet, mert az Egyesült Államok és az Európai Unió fegyverszállításokkal, Oroszország elleni szankciókkal, a NATO kibővítésével (*de facto*) hadviselő féllé vált. E sorok írásakor nagyon fontos fejleménynek látszik a kínai-orosz közeledés, amely tálcán kínálja a kivételes alkalmat (*window of opportunity*) Kínának Tajvan bekebelezésére, Észak-Koreának pedig arra, hogy akár 100 ezer önkéntest küldjön ágyútölteléknek Ukrajnába az orosz hadsereg megtámogatására. Az 1961-es kubai válság óta egyszer sem volt ilyen közel az emberiség a III. világháborúhoz.

Háborús sokk és a gazdaság

Halmai Péter

A második világháború óta példa nélküli agresszió a multilaterális világrend, azon belül a gazdaság globális szabályait is megkérdőjelezi. A harci cselekményekkel közvetlenül érintett Ukrajna gazdasága kivételesen súlyos helyzetbe került. Ukrajna számára stratégiai jelentőségű a gazdaság működőképességének a folyamatos megőrzése, az ahhoz szükséges makrogazdasági politika folytatása. Az elhúzódó konfliktus a nemzetközi gazdaságra, abban az Európai Unió tagállamai gazdaságára sokrétű, rendkívül súlyos hatást gyakorolhat, különösen a nemzetközi kínálati láncok; az energiakrízis; az élelmezésbiztonság; a gazdasági egyensúly területén, illetve a szankciókkal összefüggésben. Alapvető jelentőségű a háború ma előre nem látható dinamikája. Reális lehetőség a széles körű és tartós geopolitikai recesszió és depresszió.

Háborús dezinformáció az ukrajnai konfliktusban

Bayer Judit

A háborúnak a történelem folyamán korábban is fontos eleme volt az ellenség félrevezetése, valamint a háborús propaganda. Az információs technológia lehetőségei ezt önálló hadviselési ággá emelték. Hol húzódik a határ a jogszerű és a jogellenes közlések között? Ukrajna

drasztikus szabályozással kívánja védeni nyilvánosságát a dezinformációtól és az orosz propagandától. Számos uniós ország is adott szabályozási vagy hatósági választ ezekre. Az Unió pedig a háború kitörése után példátlan módon betiltotta az RT orosz audiovizuális csatorna megjelenítését az Európai Unió határain belül. Ezzel a szólásszabadság határain egyensúlyoz, ugyanakkor a nemzetközi egyezmények sajátos értelmezési keretet is adhatnak a háborús propaganda szabályozásának.

Az ukrajnai háború a nemzetközi jog tükrében

Lamm Vanda

Az Ukrajna elleni orosz agresszió és az azóta történt katonai cselekmények nemcsak a nemzetközi jog számos alapvető fontosságú szerződéses és szokásjogi szabályának súlyos sérelmét jelentik, hanem egyben a mai nemzetközi jogrend alapjait is megrengetik. Bizonyos nemzetközi jogi normák megsértése már most megállapítható, más szabályok esetében - különösen vonatkozik ez a hadi jogi és humanitárius jogi normákra - alapos és pártatlan vizsgálat szükséges. A második világháború utáni nemzetközi jogrend alapja a nagyhatalmak közötti együttműködés, ami egyebek mellett a nemzetközi jog korábban soha nem látott mértékű fejlődését eredményezte; kérdés, hogy a háború befejezése után folytatódhat-e majd az az együttműködés, amelyet az orosz agresszió megszakított.

Orosz–ukrán háború: a felelősségre vonás lehetőségei

Varga Réka

Az orosz-ukrán háború nyomán előtérbe kerültek a felelősségre vonási lehetőségek mind az agresszor állammal szemben, mind egyéni elkövetők tekintetében. Az állammal szembeni felelősségre vonás lehetőségei meglehetősen szűkek. Az egyéni büntető felelősségre vonási mechanizmusok elérhetők mind nemzeti, mind nemzetközi szinten. Nemzeti szinten a joghatósági alap többfélék lehetnek, így „rendes”, illetve egyetemes joghatóság, több államban indultak is ilyen eljárások. Ezek sikere nagymértékben függ a büntető igazságügyi együttműködéstől. Az európai államok ebben igen aktívak. Nemzetközi szinten elsősorban a Nemzetközi Büntetőbíróság járhat el, ám ennek több gyakorlati buktatója is lehet. Felmerült egy ún. Agresszió Törvényszék megalapításának ötlete, mely azonban számos nemzetközi jogi problémát vet fel.

Az orosz–ukrán háború biztonságpolitikai és katonai összefüggései

Kis Benedek József

Az előadás a konfliktus katonai hátterét elemzi. Bemutatja az erőviszonyokat, a célokat, az ezekből levonható következtetéseket, a hadműveletek lefolyását és sajátosságait; kitér a résztvevők által elért sikerekre és kudarcokra. Vázolja a háború szakaszait, a fegyverek alkalmazásának tapasztalatait, a következményeket és az európai biztonságra gyakorolt hatásokat. Bemutatja a felek hadikulturái közötti különbségeket, Ukrajna nyugati támogatásának következményeit, a háború regionális hatását. Az előadó felvázolja az esetleges béketárgyalások körülményeit és a két állam leendő kapcsolatainak jellegét.